

TVOŘIVĚ TECHNICKÉ ČINNOSTI NA PRIMÁRNÍ ŠKOLE Z POHLEDU STUDENTŮ UČITELSTVÍ

CREATIVE TECHNICAL ACTIVITIES AT PRIMARY SCHOOL FROM THE PERSPECTIVE OF FUTURE TEACHERS

Pavlna ČÁSTKOVÁ, Univerzita Palackého v Olomouci, Česká republika

Jiří KROPÁČ, Univerzita Palackého v Olomouci, Česká republika

Způsob prezentace příspěvku: on-line prezentace

Východiska: Potřeba inovace technické výchovy na základních školách je v současnosti nezpochybnitelná. Data prezentovaná v článku jsou navázána na probíhající pilotní ověřování vzdělávací oblasti Člověk a technika (Dostál, 2019) a projekt podpořený v rámci programu na podporu aplikovaného společenskovedního a humanitního výzkumu, experimentálního vývoje a inovací ÉTA (TA ČR) s názvem Vývoj systému podpory implementace inovativní koncepce technického vzdělávání na základních školách v České republice (TL03000535).

Cíle: Příspěvek si klade za cíl prezentovat dílčí výsledky kvantitativního výzkumného šetření zaměřeného na zkušenosti a názory studentů učitelství jako výchozí premisu pro přizpůsobení a úpravu koncepcí studijních disciplín technického charakteru v rámci pregraduální přípravy.

Metody: Obsahová analýza dokumentů, rešerše odborné literatury zaměřené na inovativní přístupy ve výuce technických a informatických předmětů, teoretická analýza odborných článků a publikací, dotazníkové šetření.

Výsledky: V rámci dotazníkového šetření byly zjišťovány zkušenosti, názory a preference budoucích učitelů ve vztahu k tvořivě technickým činnostem a možnostem jejich realizace na prvním stupni základní školy. Skupinu respondentů tvořili studenti oboru Učitelství pro 1. stupeň ZŠ a Učitelství pro 1. stupeň ZŠ a speciální pedagogika. V nově akreditovaných koncepcích se studenti setkávají s technicky zaměřenými předměty již od prvního ročníku, proto byla oslovena právě tato skupina studentů. Dotazníkové šetření bylo zaměřeno na identifikaci názorů a zkušeností studentů tak, aby bylo možné stanovit klíčové oblasti výuky, ve kterých je třeba na studenty působit a posílit jejich odborně-pedagogické kompetence. Jak ukázalo výzkumné šetření, významné množství studentů vnímá tvořivě technické činnosti jako významnou součást primárního vzdělávání, které má motivační a kompenzační funkci. Při vlastní tvořivé činnosti technického charakteru většina studentů vypověděla, že upřednostňují tvorbu podle přesně daných instrukcí s možností vlastních drobných úprav výsledného výrobku. Otázky týkající se edukační reality primární školy byly zaměřeny na volbu námětů učitelem i specifické preference žáků různých skupin (věk, gender, aj.).

Závěr: V akademickém roce 2019/2020 proběhla na Pedagogické fakultě Univerzity Palackého v Olomouci prvním rokem výuka v nově akreditovaných studijních programech. Nové koncepce studijních disciplín realizovaných Katedrou technické a informační výchovy byly modifikovány a inovovány jak obsahově - teoreticky, tak i v rámci konkrétních praktických aktivit studentů. Inovace a aktualizace výuky jsou v dnešní proměňující společnosti nezbytné, avšak pro efektivní realizaci tvořivě technických předmětů je důležité znát výchozí znalosti, dovednosti i zkušenosti studentů, tak, aby bylo možné nastavit optimální úroveň. Na základě dat získaných v rámci výzkumného šetření se ukázalo, že je třeba posílit odborné kompetence studentů v oblasti plánování a organizace výuky tak, aby bylo možné efektivněji rozvíjet tvořivost žáků v oblasti techniky.

Literatura:

Částková, P., Dostál, J., Kropáč, J., & Janu, M. (2019). Tvůrčí technické činnosti a tvořivost žáků ZŠ z pohledu genderu. *Journal of Technology and Information Education* (online), 2019, 11(2), s. 18-29. DOI 10.5507/jtie.2020.001.

Dostál J. *Zavádění předmětu technika v České republice aneb pilotní ověřování odstartovalo*. Technika a vzdělávání. 2019.

Dostál, J., et al. (2017). *Technické vzdělávání na základních školách v kontextu společenských a technologických změn*. Univerzita Palackého v Olomouci: Olomouc.

Treffinger, D. J., Young, G. C., Selby, E. C., & Shepardson C. (2002). *Assessing Creativity: A Guide for Educators*. The national research center on the gifted and talented. Dostupné z: <http://nrcgt.uconn.edu/wp-content/uploads/sites/953/2015/04/rm02170.pdf>

Kontakt:

PhDr. Pavlna ČÁSTKOVÁ, Ph.D.
Katedra technické a informační výchovy
Univerzita Palackého v Olomouci
Žižkovo nám. 5, 771 40 Olomouc
Česká republika
E-mail: pavlina.castkova@upol.cz

Doc. PaedDr. Jiří Kropáč, CSc.
Katedra technické a informační výchovy
Univerzita Palackého v Olomouci
Žižkovo nám. 5, 771 40 Olomouc
Česká republika
E-mail: jiri.kropac@upol.cz